

Programma van Toetsing en afsluiting

**VMBO Theoretische leerweg
Cohort 2020-2022
Leerjaar 4 2020-2021**

Beste examenkandidaat en ouders/verzorgers,

Voor je ligt het Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA). Het PTA kan als geheel worden gezien als een voorbereiding op het eindexamen.

In dit document, dat geldt voor leerjaar 4, staan alle regels vermeld die een zo goed mogelijk verloop van het examen kunnen bewerkstelligen. Het reglement zal met ouders en leerlingen doorgenomen worden. Het PTA wordt uiterlijk 1 oktober op de website van Dieze College, www.salthoonderwijs.nl/scholen/Dieze-college, geplaatst. Op aanvraag zijn schriftelijke exemplaren van PTA ter inzage beschikbaar.

In het PTA wordt per vak weergegeven wat de examenkandidaat dient te doen om een vakgebied met succes af te ronden. Voor aanvang van het centraal schriftelijk examen (CSE) dient het PTA sluitend te zijn. Dit houdt in dat alle toetsen, opdrachten en niet-beoordelingsvakken zijn afgerond.

*Evt. wijzigingen in het Programma van Toetsing en Afsluiting, het Examenreglement of andere geplande data, zullen schriftelijk en in SomToday aan u worden medegedeeld.
In gevallen waarin het PTA niet voorziet, beslist de schoolleider.*

Veel succes met de voorbereidingen op je examen!

Inhoudsopgave

Algemene informatie	Pagina 4
Richtlijnen afname en beoordeling toetsen	Pagina 6
Vakinformatie	
Wiskunde	Pagina 8
Engels	Pagina 9
Aardrijkskunde	Pagina 9
Geschiedenis	Pagina 10
nederlands	Pagina 10
Economie	Pagina 11
Niet-beoordelingsvakken	
LOB	Pagina 12
STUVA	Pagina 14
SOVA	Pagina 15

Algemene informatie

Toetsweken

Ter voorbereiding op het examens krijgen de leerlingen in klas 4 toetsweken. In het vierde leerjaar staan er twee toetsweken ingepland. De planning is terug te vinden in het jaarrooster. Tijdens de toetsweken vervallen de reguliere lessen.

In de voorbereiding op de toetsweken zal aandacht worden besteed aan leren leren, het maken van een planning en het omgaan met de hoeveelheid toetsen.

Vakken zonder schriftelijk examen

Enkele vakgebieden kennen geen schriftelijk examen. Deze vakgebieden dienen echter wel met een voldoende of goed als beoordeling te worden afgerond. Het gaat hierbij om de volgende vakgebieden:

- **Sport en bewegen** moet in het 4^e leerjaar afgesloten zijn met voldoende of goed.
- **Studievaardigheden (STUVA), sociale vaardigheden (SOVA) en loobaanbegeleiding (LOB)**. Onderdelen van deze vakken worden geobserveerd en gescoord doormiddel van de SCOL (Sociale Competentie ObservatieLijst).
- **Profielwerkstuk**: Het maken van een profielwerkstuk is een verplicht examenonderdeel. Dit is een onderdeel van LOB.
- **Sectorwerkstuk**: Het maken van een sectorwerkstuk is een verplicht examenonderdeel. Dit werkstuk wordt beoordeeld door DUO als onderdeel van het staatexamen.

Draaiboek Eindexamens 2021/2022:

In maart 2021 krijgen alle leerlingen die eindexamen doen een examendraaiboek, waarin alle belangrijke zaken, afspraken en regels rondom het eindexamen vermeld staan. Dit draaiboek zal tevens met de leerlingen doorgesproken worden en op de website van Deze College geplaatst worden.

Regelgeving met betrekking tot uitsluiting of terugtrekking van leerlingen van het examen

Onze school mag een leerling terugtrekken en/of uitsluiten van het centraal examen in de volgende gevallen:

- Op nadrukkelijk eigen verzoek van de leerling (en met toestemming van ouders/verzorgers als de leerling jonger is dan 18 jaar).
- Als de leerling het programma van toetsing en afsluiting (pta) van de school nog niet volledig heeft afgerond en de schoolleiding geen reden ziet om het pta na aanvang van het eerste tijdvak, doch uiterlijk drie dagen vóór aanvang van een volgend tijdvak (2e of 3e tijdvak) af te ronden bijvoorbeeld in geval – van ziekte of andere omstandigheden buiten leerling (artikel 32, derde lid, Eindexamenbesluit VO).
- Bij een 'onregelmatigheid' zoals plagiaat, spieken, afwezigheid zonder geldige reden bij schoolexamen en/of centraal examen, niet voldoen aan een deadline voor het profielwerkstuk of sectorwerkstuk zonder geldige reden, etc. (omschreven in artikel 5 Eindexamenbesluit VO).

Hierbij gelden alle regels die horen bij artikel 5 Eindexamenbesluit VO, zoals de beroepsmogelijkheid en kennisgeving aan de inspectie. Anders gezegd: Als een leerling is toegelaten tot het laatste jaar, stelt de schoolleiding de leerling in de gelegenheid een eindexamen (of Staatsexamen) af te leggen (artikel 29, eerste lid, WVO en artikel 2, eerste lid, van het Eindexamenbesluit VO).

De drie regels die genoemd zijn onder 'Regelgeving met betrekking tot uitsluiting of terugtrekking van leerlingen van het examen' blijven echter onverkort van toepassing.

Het Dieze College biedt leerlingen de gelegenheid om Staatsexamens te doen voor de verschillende gekozen vakken. Het Dieze College maakt geen onderscheid tussen centraal examen of staatsexamens. Ouders/verzorgers kunnen bij de schoolleider in beroep gaan tegen het besluit van school indien de school overgaat tot uitsluiting of terugtrekking van het examen.

Programma Centrale Eindexamens 2021

Aan het eind van leerjaar 3 krijgen de leerlingen de gelegenheid examen te doen voor maatschappijleer en het vak af te ronden. Voor de overige vakken doen zij aan het einde van leerjaar 4 examens.

Zodra het examenrooster bekend is zal deze worden gedupliceerd op de site van DUO. Leerlingen en ouder(s)/verzorger(s) worden door school op de hoogte gebracht zodra de data bekend zijn.

Zak-/slaagregeling eindexamens VMBO

De meest recente zak- en slaagregeling is terug te vinden op de site van DUO.

Herexamens

Een herexamen is alleen mogelijk wanneer de leerling in schooljaar 2021-2022 een volledig diploma kan behalen. Een herexamen is niet mogelijk wanneer er deelcertificaten worden behaald. Er mag 1 Centraal examen en 1 College examen herkanst worden. De herkansingsvoorwaarden zijn terug te lezen op <https://duo.nl/particulier/staatsexamen-vo/uitslag.jsp>.

Herkansingen vinden plaats in het derde tijdvak op een landelijk afgesproken locatie door het College voor Toetsen en Examens. De herkansingen worden dus niet afgenomen op het Dieze College.

De dag en het tijdstip waarop de toetsen van het centraal examen in het derde tijdvak worden afgenomen, worden na aanmelding meegedeeld door het College voor Toetsen en Examens. De herkansing kan gepland worden in de zomervakantie.

Diploma-uitreiking:

De diploma-uitreiking staat gepland in de laatste schoolweek. Gedurende het schooljaar wordt de definitieve datum bekend.

Richtlijnen afname en beoordeling toetsen

Algemene bepalingen

- Onder toetsen worden: proefwerken, SO's (schriftelijke overhoringen) en praktische opdrachten, verslagen, presentaties etc. verstaan.
- Docenten zijn verantwoordelijk voor het inplannen van toetsen in hun jaarprogramma.
- Een toets wordt ten minste vijf schooldagen van tevoren opgegeven, tenzij in overleg met de klas anders is beslist.
- Een leerling krijgt maximaal vijf toetsen per week, waarvan maximaal twee toetsen op één dag. Muv de toetsweken, hierbij geldt een maximaal van tien toetsen per week, met een maximaal van twee per dag.
- Per periode worden door de leerlingen cijfers behaald voor schriftelijke overhoringen, proefwerken, presentaties, verslagen etc. Een rapportcijfer is per periode tenminste gebaseerd op drie cijfers waaronder tenminste één proefwerk.
- Cijfers hebben een weging. De (vak)docent is verantwoordelijk voor onderscheid in weging van cijfers. Zo heeft een 'kleine' schriftelijke overhoring een lagere weging dan 'groot' proefwerk.
voor de weging kan gekozen worden uit:
Module/hoofdstuktoets → 2x (pw)
Schriftelijke overhoring → 1x (so)
Verslag → 1x (v)
Praktische opdracht → 2x (po)
Vaardigheidstoets → 1x (vt)
De weging van een cijfer staat altijd in verhouding tot de inspanning van het gemaakte werk.
- Cijfers kunnen niet lager zijn dan een 1 en niet hoger dan een 10.

Beoordelingsvakken:

Nederlands (Ne)	Beroepsgericht Programma (BP)
Engels (En)	Praktijk sector oriëntatie (PSO)
Wiskunde (rekenen) (wis)	Stage (ST)
Natuur-Scheikunde (nask)	Kunstvakken (CKV)
Biologie (bi)	Kunst en Cultuur (C&V)
Verzorging (ver)	Sport en Bewegen (LO)
Aardrijkskunde (ak)	Algemene techniek (at)
Geschiedenis (gs)	Maatschappijleer 1 (ms)
Economie (ec)	Duits (Du)

- Het gemiddelde cijfer wordt op één decimaal afgerond.
- Een vijf telt als één verliespunt (4,50 t/m 5,49)
Een vier of lager telt als twee verliespunten (4,49 of lager)
- Leerlingen ontvangen driemaal (3e jaars)/tweemaal (4e jaars) per schooljaar een rapport. De rapportplanning en bespreking is te vinden in de jaarplanner.
- Gedurende het schooljaar wordt aan de leerling twee/driemaal een rapport verstrekt waarop het voortschrijdend gemiddelde* staat vermeld per vak.
voortschrijdend gemiddelde betekent dat alle cijfers meetellen voor alle periodes/het gehele schooljaar.
- Cijfers worden uiterlijk 10 werkdagen na afname/inlevermoment met de leerlingen en ouders/verzorgers gedeeld via SOMtoday.
- De regels rondom bevordering, doubleren en op-afstromen in niveau staan beschreven in een apart protocol.

Gemist toetsmoment:

- Onder een gemist toetsmoment wordt het missen van een proefwerk of SO's, het niet inleveren van een opdracht en het niet maken van een toets verstaan.
- Het missen van een toets wordt schriftelijk (indien mogelijk vooraf) door ouders/verzorgers gemeld aan mentor en desbetreffende vakdocent.
- Mentor en vakdocent bepalen of de reden van afwezigheid legitiem is.
- Bij een legitieme afwezigheid wordt in overleg met mentor en vakdocenten besloten wanneer een toets wordt ingehaald.
- Zonder legitieme reden missen van een toets kan alleen worden ingehaald door het inzetten van een herkansing.
- Wanneer een leerling geen herkansing meer kan inzetten wordt de gemiste toets beoordeeld met een 1.
- Bij het missen van toetsen door langdurige afwezigheid, zoals ziekte, wordt in overleg tussen met mentor en CvB een individueel plan opgesteld.

Fraude:

- Onder fraude wordt het afkijken (van spiekbriefje of medeleerling) en het niet geheel zelf maken van een opdracht verstaan.
- Wanneer een leerling betraapt wordt op frauderen wordt hij uitgesloten van het toets-/inlevermoment.
- Bij een eerste vergrijp (huidige schooljaar) moet de leerling een herkansing in te zetten om de toets alsnog te kunnen maken/inleveren.
- Bij een tweede vergrijp (in hetzelfde schooljaar) wordt de toets beoordeeld met een 1.
- In de bovenbouw geldt bij een volgend vergrijp hetzelfde als bij het tweede vergrijp.
- Bij een derde (vierde, vijfde etc.) vergrijp zal de betreffende leerling doorgesproken worden met de examenvoorzitter van het staatsexamen.

Herkansingen:

- Een bovenbouw leerling heeft het recht op 2 herkansingen per rapportperiode (6 of 4 per schooljaar).
- Een leerling is de 2 herkansingen na een periode kwijt, hij kan deze niet meenemen naar een volgende periode.
- Een herkansing kan worden ingezet wanneer een leerling een toets heeft gemist (zonder geldige reden), wanneer een leerling betraapt is op fraude, wanneer een leerling zijn resultaat wil verbeteren.
- Een voldoende mag worden herkanst
- Alle schriftelijke toetsen (proefwerken, SO's, verslagen) zijn herkansbaar
- Alle praktische opdrachten en presentaties zijn herkansbaar in overleg met de vakdocent. Wanneer een toets niet herkansbaar is dient dit voor het (eerste) toetsmoment kenbaar gemaakt te zijn.
- De leerling is zelf verantwoordelijk om bij de vakdocent aan te geven dat hij de toets wil herkansen. Dit gebeurt mondeling of schriftelijk binnen 1 week na bekendmaking van het behaalde cijfer.
- Bij herkansen telt het hoogste cijfer.
- Een 1 gehaald ivm fraude mag niet worden herkanst.
- Extra herkansingen kunnen schriftelijk door de leerling worden aangevraagd bij vakdocent. De vakdocent overlegt vervolgens met Ib-er (intern-begeleider).

De CvB kan in individuele gevallen afwijken van bovengenoemde regels en afspraken.

Vak: **Wiskunde** (methode: moderne wiskunde)

Periode	maand	Toetsvorm	Toetsstof	Toetsduur minuten	Weging	Herkans- baar
1 aug t/m dec	sep	pw	H1 Grafieken en vergelijkingen	90 min	2x	ja
	okt	so	H9 Meten en redeneren (boek 3b)	45 min	1x	ja
	okt	pw	H2 Vlakke meetkunde	90 min	2x	ja
	nov	pw	H3 Informatieverwerking	90 min	2x	ja
	nov	pw	H4 Machtsverbanden	90 min	2x	ja
	dec	pw	H5 Rekenen	90 min	2x	ja
2 jan t/m april	jan	so	H8 Hellingen en Tangens (boek 3b)	45 min	1x	ja
	jan	pw	H6 Goniometrie	90 min	2x	ja
	feb	pw	H7 Exponentiële formules	90 min	2x	ja
	mrt	so	H11 Oppervlakte en inhoud (boek 3b)	45 min	1x	ja
	mrt	pw	H8 Ruimte meetkunde	90 min	2x	ja

Vak: **Engels** (methode: All Right)

Periode	maand	Toetsvorm	Toetsstof	Toetsduur minuten	Weging	Herkans- baar
1 aug t/m dec	aug	pw1	Unit 1	45	2x	ja
	sep	pw2	Unit 2	45	2x	ja
	okt	pw3	Unit 3	45	2x	ja
	nov	vt	Lezen	45	1x	ja
	nov	vt	Schrijven	45	1x	ja
	dec	vt	Spreken	30	1x	ja
	dec	v	Boekverslag	nvt	1x	nee
2 jan t/m april	jan	pw4	Unit 4	45	2x	ja
	feb	pw5	Unit 5	45	2x	ja
	mrt	pw6	Unit 6	45	2x	ja
	mrt	vt	Spreken	30	1x	ja
	apr	vt	Lezen	45	1x	ja
	apr	vt	Schrijven	45	1x	ja
	apr	v	Boekverslag	nvt	1x	nee

Vak: **Aardrijkskunde** (methode: Buitenland)

Periode	maand	Toetsvorm	Toetsstof	Toetsduur minuten	Weging	Herkans- baar
1 aug t/m dec	sep	pw	Start H1 en Nederland en Spanje Pagina 6 t/m 22	45 min	2x	ja
	nov	pw	VS en Begrippen H1 Pagina 24 t/m 38	45 min	2x	ja
	dec	pw	Start H2 en Nederland en Duitsland Pagina 40 t/m 56	45 min	2x	ja
2 jan t/m april	feb	pw	China en Begrippen H2 Pagina 58 t/m 72	45 min	2x	ja
	mrt	pw	Start H3 en Nederland Pagina 74 t/m 88	45 min	2x	ja
	apr	pw	Midden oosten en China en Begrippen H3 Pagina 90 t/m 106	45 min	2x	ja

Vak: **Geschiedenis** (methode: geschiedeniswerkplaats)

Periode	maand	Toetsvorm	Toetsstof	Toetsduur minuten	Weging	Herkans- baar
1 aug t/m dec	sep	pw	H1 Nederland van 1848 tot 1914 (pagina 8 t/m 34)	45	2x	ja
	okt	pw	H2 Europa in de jaren 1914-1939 (pag 38 t/m 64)	45	2x	ja
	dec	pw	H3 Nederland in de jaren 1914-1939 (pag 68 t/m 82)	45	2x	ja
2 jan t/m april	feb	pw	H4 de tweede wereld oorlog (pag 86 t/m 112)	45 min	2x	ja
	mrt	pw	H5 de wereld na 1945 (pag 116 t/m 136)	45 min	2x	ja
	apr	pw	H6 Neder;and na 1945 (pag 140 t/m 166)	45 min	2x	ja

Vak: **Nederlands** (methode: Nieuw Nederlands)

Periode	maand	Toetsvorm	Toetsstof	Toetsduur minuten	Weging	Herkans- baar
1 aug t/m dec	sept	vt	Zakelijke brief of email	nvt	1x	ja
	sept	pw	Hoofdstuk 1 Nieuws Pagina 12 t/m 36	45 min	2x	ja
	sep	vt	Sollicitatie brief schrijven, pws	nvt	1x	ja
	nov	pw	Hoofdstuk2 Kennis Pagina 40 t/m 64	45 min	2x	ja
	nov	v	Boekverslag 1 t/m 3	nvt	1x	nee
	dec	vt	Betoog schrijven	nvt	1x	nee
2 jan t/m april	feb	pw	Hoofdstuk 3 Ideeën Pagina 68 t/m 92	45 min	2x	ja
	feb	vt	Artikel schrijven	nvt	1x	ja
	mrt	pw	Hoofdstuk 4 Kansen Pagina 96 t/m 120	45 min	2x	ja
	apr	v	Boekverslag 4 t/m 6	nvt	1x	nee

Vak: **Economie** (methode: pincode)

Periode	maand	Toetsvorm	Toetsstof	Toetsduur minuten	Weging	Herkans- baar
1 aug t/m dec	sep	so	H1 Consumptie, arbeid en productie K2/K3/K4A/K5A/ V1	45 min	1x	ja
	okt	so	H2 Consumptie, arbeid en productie K2/K3/K4A/K5A/ V1	45 min	1x	ja
	nov	po	Schriftelijk en mondeling Alle examenonderdelen K3/V2,3 Actualiteitendos. een artikel van een toegewezen hoofdstuk.	Nvt	2x	nee
	nov	so	H3 Consumptie, arbeid en productie K2/K3/K4A/K5A/ V1	45 min	1x	ja
	dec	pw	H1,2,3, 4 K1,K2,K3,K4A, V1	90 min	2x	ja
2 jan t/m april	feb	so	H5 Overheid en bestuur K6, V1	45 min	1x	ja
	mrt	so	H6 Overheid en bestuur K6, V1	45 min	1x	ja
	mrt	pw	H7/H8 Internationale ontwikkelingen K3/K6/K7	90 min	2x	ja
	apr	pw	H1,2,3,4,5,6,7,8 K1/K2/K3/K4A/K5/ K6/K7/K8/V1	90 min	2x	ja
	apr	vt	Mondeling: V2 Een presentatie actualiteitendossier leerjaar 3 en 4	60 min	1x	nee

Niet-beoordelingsvakken

Onderstaande vakgebieden worden niet getoetst door middel van een school- of centraal examen. De vakgebieden bestaan uit een aantal opdrachten die door de leerling uitgevoerd moeten worden. Deze vakgebieden maken deel uit van de verplichte lesstof. Deelname aan lessen en maken van opdrachten is hierdoor een vereiste in leerjaar 3 en 4.

PTA LOB 3TL & 4TL

LOB (Keuze- en Loopbaanoriëntatie)

LOB wordt niet afgenomen met een centraal examen. Het vak bestaat uit een aantal opdrachten die door de leerling uitgevoerd moeten worden.

LOB heeft als doel dat je je oriënteert op de wereld van arbeid en beroep en dat je in staat bent een keuze te maken voor een vervolgopleiding. Dat doe je op basis van zogenaamde loopbaancompetenties. Deze competenties ontwikkel je tijdens LOB. Tijdens loopbaanreflectiegesprekken praat je met je mentor over je voortgang, over wat je gedaan hebt in het kader van LOB en welke stappen je (nog) gaat zetten.

Aan het einde van het vierde leerjaar moet je een LOB-dossier hebben. In het LOB-dossier laat je zien wat je allemaal gedaan hebt en wat je ontdekt hebt over jezelf.

Loopbaanoriëntatie heeft tot doel dat je je oriënteert op de wereld van arbeid en beroep, waardoor je in staat bent een keuze te maken voor een vervolgopleiding. Dat doe je op basis van de zogenaamde loopbaancompetenties:

1. **Kwaliteitenreflectie:** wat kan ik het best en hoe weet ik dat?
2. **Motievenreflectie:** waar ga en sta ik voor en waarom dan?
3. **Werkexploratie:** waar ben ik het meest op mijn plek en waarom daar?
4. **Loopbaansturing:** hoe bereik ik mijn doel en waarom zo?
5. **Netwerken:** wie kan mij helpen mijn doel te bereiken en waarom die mensen?

Deze loopbaancompetenties ontwikkel je tijdens LOB en tijdens zogenaamde loopbaanreflectiegesprekken praat je met je LOB-mentor over je voortgang, over wat je gedaan hebt in het kader van LOB en welke stappen je gaat zetten. Het kernproces bij loopbaanleren is dat je ervaringen opdoet, daarop reflecteert en zo weer en stap verder kan zetten. De leerling maakt zijn eigen loopbaanontwikkeling inzichtelijk voor zichzelf en voor anderen door middel van een "Loopbaandossier".

Dit maakt de leerling zelf door verslaglegging in een digitale portfolio:

In het dossier maakt de leerling per activiteit een verslag. In dat verslag staat minimaal aangegeven:

- Doel van de activiteit
- Hoe de activiteit is uitgevoerd
- Wat is het resultaat van de activiteit
- Welke conclusie(s) worden getrokken
- Wat is een geplande vervolgactiviteit(en)

Beoordeling van het loopbaandossier:

2 keer per jaar wordt gedurende een mentorgesprek over voortgang van het loopbaandossier gesproken. Voldoet de leerling niet aan de gestelde eisen in het PTA dan kan deze geen diploma ontvangen, totdat het loopbaandossier is afgerond.

3 TL

Periode	maand	Toetsvorm	Toetsstof / loopbaancompetenties
1 aug t/m dec	Sep	Portfolio verslag	Ouderavond LOB 4
		Portfolio verslag	Eigen kwaliteiten en valkuilen benoemen Welke vakken ben je goed in? Welke beroepen passen bij mijn profiel? Bij welke MBO opleiding passen mijn profiel en kwaliteiten? 1,2,3
	Dec	Portfolio verslag	Gesprek mentor tbv opleidingenmarkt/open dagen 1,2,4,5
2 jan t/m april	feb	Portfolio bezoek verslag	Opleidingenmarkt Sint Janslyceum of vervangende activiteit (bezoek aan open dag/avond MBO-opleiding 1,2,3,4,5
	Mrt	Portfolio bezoek verslag	Beroepenstage 2 dagen 1,2,3,4,5
3 april t/m juli		Portfolio verslag	Onderbouwing gekozen profiel 1,2,3,4
		Portfolio verslag	Gesprek mentor 1,2,4

4TL

Periode	maand	Toetsvorm	Toetsstof
1 aug t/m dec	sep	Portfolio bezoek verslag	Ouderavond KW1C 1,2,3,4,5
	Nov	Portfolio bezoek verslag	Leerling neemt deel aan profielwersonderzoek 1,2,3,4,5
	nov	Portfolio bezoek verslag	Bezoek tenminste 1 opendagen + inschrijving MBO 1,2,3,4,5,
2 jan t/m april	jan	Portfolio bezoek verslag	Bezoek tenminste 1 open dag 1,2,3,4,5
	feb	Portfolio verslag	Informatie zoeken over de overstap naar de HAVO Voor- en nadelen geven van een overstap naar de HAVO Uitleggen of de HAVO wat voor jou is. 1,2,4

	mrt	Portfolio verslag	Leerling onderbouwt zijn keuze voor zijn vervolgopleiding 1,2,3,4
	apr	Portfolio verslag	Loopbaanreflectiegesprek met afronding portfolio 1,2,4

Studievaardigheden (Stuva) Tumult Leerjaar 3 en 4	
Stuva heeft als doel dat je vaardigheden leert op het gebied van samenvatten, woordjes leren en mindmappen maar ook het plannen, organiseren en structureren van het schoolwerk. Naast het aanleren van studievaardigheden is het ook van belang te weten welke manier van leren bij je past. Bij iedere leerstijl passen verschillende studievaardigheden.	
Periode	Stofomschrijving
Lj 3 Aug t/m dec	Op naar je diploma! - Trots - Motivatie - Doelen - Stappenplan
Lj 3 Aug t/m dec	Jouw leerstijl - Hoe leer jij? - Jouw manier - Doener, denker, dromer of beslisser? - Mindset
Lj 3 jan t/m april	Plan je toetsweek - Hoe plan jij? - Hak het in stukjes - Prioriteiten - Weekplanning
Lj 3 Jan t/m april	Mindmappen - Pictionary - Samenvatten in een mindmap - Brainstormen in een mindmap
Lj 3 April t/m juni	Goed scoren voor je toets - Voorkeur - Multiplechoicetoets - Toets met open vragen - Luistertoets - Mondelinge toets
Lj 4 Aug t/m dec	Praktische opdracht - Oriënteren - Plan van aanpak - Uitvoeren - Presenteren - Terugkijken

Lj 4 Aug/ dec	Eindexamentekst - Globaal lezen - Tekstsoort en tekstdoel - Kernzinnen - Signaalwoorden en verbanden
Lj 4 Jan t/m april	En nu verder: - Grootste succes/stomste fout - Voldoende onvoldoende - STARR-methode - Doelen behaald?!

Sociaal- Emotionele vaardigheden (Sova), Tumult Leerjaar 3	
<p>Sova heeft als doel dat je vaardigheden leert op het gebied van sociale ontwikkeling en emotionele ontwikkeling. Bij 'sociale ontwikkeling' gaat het om rekening houden met je medemens, begrip hebben voor je medemens en vaardigheden ontwikkelen om goed om te gaan met de mensen om je heen.</p> <p>Bij 'emotionele ontwikkeling' gaat het om goed omgaan met eigen gevoelens en die van anderen.</p>	
Periode	Stofomschrijving
Lj 3 Aug t/m dec	Geluk - Jouw geluk - Feiten en fabeltjes - Gevoelens - Doet-het-zelf geluk
Lj 3 aug t/m dec	Samen - Houding - Gebruiksaanwijzing - Waarden en normen - Dilemma's
Lj 3 Jan t/m april	Verliefd, en dan? - De grote versiertruc - Liefdesquiz - Lieve Lita - De ideale partner
Lj 3 April t/m juni	Jij! - Jouw imago - Jouw identiteit - Uniek - Spiegeltje, spiegeltje....